KAD BŪTUME PILNATEISIAI EUROPIEČIAI

Bronio Ropės nuveikti darbai Lietuvai 2014-2019

ŽALIEJI/ELA
Europos Parlamente

Už komandinį darbą, už stiprią paramą, už ekspertinius pasiūlymus ir drąsų bendradarbiavimą, produktyvias diskusijas ir kitokį palaikymą dėkoju:

Lietuvos žemės ūkio tarybai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmams, Lietuvos ūkininkų sąjungai, Lietuvos pieno gamintojų asociacijai, Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacijai, Lietuvos ekologinių ūkių asociacijai, Lietuvos daržovių augintojų asociacijai, Lietuvos miško savininkų asociacijai, Lietuvos šeimos ūkininkų sąjungai, Lietuvos nederlingų žemių naudotojų asociacijai, Lietuvos mėsinių galvijų augintojų ir gerintojų asociacijai, Lietuvos ūkininkių draugijai, LŽŪKA „Kooperacijos kelias", Lietuvos kiaulių augintojų asociacijai, Lietuvos šiltnamių asociacijai, Lietuvos bitininkų sąjungai, Nacionalinei bičių selekcininkų asociacijai, rajoninėms žemdirbių asociacijoms, kitoms žemės ūkio organizacijoms, Lietuvos kaimo bendruomenių sąjungai, Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjungai, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybai, Ignalinos rajono savivaldybei ir gyventojams, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos bočių draugijoms, Lietuvos mokykloms, dalyvavusioms konkurse „Kuriu ateities Europą", konkurso „Užduotys naujajam Europos Parlamentui" dalyviams, Vaikų dienos centrams, Lietuvos sporto muziejui, buvusiam Aleksandro Stulginskio universitetui (dabar – VDU Žemės ūkio akademijai), Trečiojo amžiaus universitetams, Europos Parlamento biurui Lietuvoje, Europe Direct informacijos centrams apskrityse, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui, Lietuvos arboristų asociacijai, Seimo, Vyriausybės nariams, ministerijoms, kolegoms EP nariams iš Lietuvos, Žaliųjų/ELA frakcijos kolegoms, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungai, jos skyriams ir pirmininkui Ramūnui Karbauskiui bei visiems savo kraštui neabejingiems Lietuvos piliečiams.

Man Jūsų bendradarbiavimas, ekspertinė pagalba ir palaikymas labai reikalingi, nuo to priklauso Europos Sąjungos politikos kokybė. Dirbdami vieningai ir organizuotai, pasiekėme gerų rezultatų Lietuvai.

Europos Parlamento narys
Bronis Ropė

Gerbiamas mano bendrapilieti, šios Ataskaitos skaitytojau!

Štai jau greit penkeri metai, kai Jūsų, Lietuvos rinkėjų, valia darbuojuosi atstovaudamas mūsų šalies žmonėms Europos Parlamente (EP). Kas savaitę keliaudamas iš gimtosios Ignalinos į Briuselį arba Strasbūrą bei savaitgaliui vėl grįždamas atgal, per šį laiką būsiu įveikęs apie 675.000 kilometrų – tokį atstumą, lyg 17 kartų būčiau apkeliavęs aplink Žemę.

Tačiau svarbiausia mano per šį laiką nukeliauta kelionė matuojama ne kilometrais.

Nuo pat pirmos dienos, kai buvau išrinktas į Europos Parlamentą, žinojau, kad Lietuvos žmonių man suteiktas pasitikėjimas nėra beribis. Privalau tą pasitikėjimą pateisinti ir nenuvilti į mane sudėtų lūkesčių. Į rinkimus ėjau su Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga (LVŽS) – politine jėga, kuria pasitikiu jau daug metų, dar nuo tada, kai buvau Ignalinos meras. Kartu su LVŽS esu paskyręs visą savo politinę veiklą pagrindiniam gyvenimo tikslui – rūpintis Lietuvos, ypač jos kaimo, nedidelių miestų ir miestelių gyvastimi, saugoti mūsų šalį nuo susinaikinimo, į kurį kartais veda neišmintingi gyvenimo realybę ignoruojančių politikų sprendimai, kuomet klaidingai manoma, kad Lietuvą galima valdyti nekeliant kojos iš centrinių valdžios institucijų Vilniuje, kad Lietuva iš esmės ir yra Vilnius ir gal dar vienas kitas didmiestis bei vienas kitas kurortas, o visa likusi šalis telieka už borto, pasmerkta išnykimui, išmirimui, išsivaikščiojimui...

Visada tikėjau ir žinojau, kad Lietuva kiekviename savo kraštelyje, kiekviename rajone ir kiekvienoje kaimo bendruomenėje gali išlikti gyvybinga ir turtinga – užtikrinti savo

B. ROPĖS DARBAS EUROPOS PARLAMENTE SKAIČIAIS, 2014-2019 M.

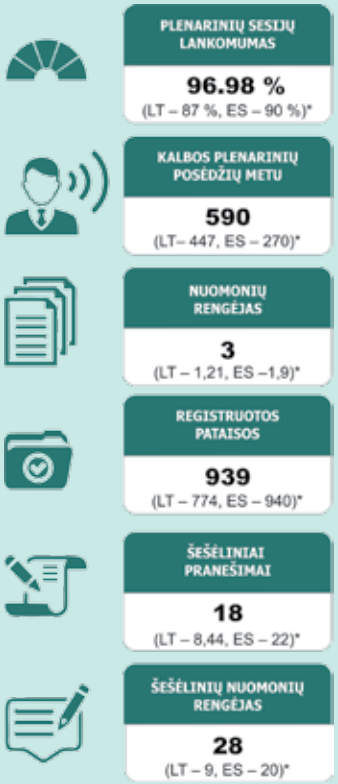

* EP narių iš Lietuvos ir EP narių iš visos ES bendra veiklos statistika palyginimui.

EUROPOS PARLAMENTAS

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos Europos Parlamento narys

BRONIS ROPĖ

IRMA DUBOVIČIENĖ,
„Ūkininko patarėjas“, 2014 m.

Taip pasiekiamo Europos Parlamento nario iki šiol dar nebuvo. Bronis Ropė seniesiems europarlamentarams nušluostė nosį, parodydamas pavyzdį, kaip atstovauti Lietuvai. Jis steigia biurų tinklą. <...> Iš viso veiks 10 tokių biurų – visose apskrityse.

www.rope.lt

piliečiams orų pragyvenimą, puoselėti prasmingą tarpusavio bendrystę, išsaugoti kultūros tradicijų įvairovę. Nesusvetimėti, neišsilakstyti po sostines ir užsienius, likti pilnateisiais ir neantrarūšiais savo šalies ir Europos piliečiais, gyventi savo krašte, jaustis jo šeimininkais ir ateities kūrėjais. Taip, mes esame europiečiai ir jaučiame turintys teisę būti ne prastesni europiečiai nei visų kitų ES šalių gyventojai. Tuo pat metu mums svarbu nepasiklysti plačiuose Senojo žemyno keliuose ir juose išsaugoti savo šalį, gražią žalią gamtą, protėvių kalbą, savo skonį ir savitumą. Imti iš Europos tai, kas gražu ir pažangu, išsaugant tai, kas mums brangu ir turi amžiną, išliekamąją vertę. Lygiomis teisėmis kartu su kitomis šalimis kurti laisvą, saugią ir klestinčią Europą.

Šis siekis lydėjo mano darbus visos šios EP kadencijos metu. Kasmet rengiau ataskaitas ir atsiskaitinėjau už savo darbus EP plenariniuose posėdžiuose, už pristatytas nuomones komitetuose ar savo pasirinktos Žaliųjų politinės grupės susitikimuose. Padariau viską, kad per šiuos metus neprarasčiau ryšio su tėviške. Esu įsteigęs savo biurus-atstovybes visose Lietuvos apskrityse, iš kur nuolat gaunu informaciją apie šalies kasdienybę. Per šiuo metus esu kelis kartus apkeliavęs ir visą Lietuvą – tokią galimybę EP numato savo nariams, būtent tam, kad jie nuolat bendrautų su juos išrinkusiais žmonėmis ir tinkamai galėtų atstovauti jų interesams Europoje.

Tad noriu apibendrinti per šiuos penkerius metus savo nuveiktus darbus. Kad būtų paprasčiau su jais susipažinti, kartu su savo komanda paruošiau Ataskaitą, kuri suskirstyta pagal tris pagrindines mano darbo kryptis – „Kad žemę dirbantis žmogus jaustųsi gerbiamas ir oriai uždirbtų“ (žemės ūkio politika), „Kad kiekviename Lietuvos krašte gyventi būtų ne prasčiau, nei sostinėje“ (regionų, savivaldos stiprinimo politika), „Kad visi būtume sveikesni“ (aplinkosaugos, maisto saugos, sveikatą tausojančios energetikos politika). Visos šios darbo sritys yra glaudžiai susipynusios, nes be gyvybingo žemės ūkio nebus ir gyvybingos Lietuvos provincijos, kuri gali užtikrinti mums visiems sveiką lietuvišką maistą. O jei neapsaugosime Lietuvos valstybės nuo mums kylančių saugumo pavojų, tarp jų – energetikos srityje, visos kitos pastangos gali būti beprasmės. Todėl šiomis kryptimis, kaip ir žadėjau savo rinkimų programoje dar prieš 2014 metų rinkimus, visus šiuos metus ir dėjau pastangas. Tai nereiškia, kad mano darbai apsiri-

bojo vien šiomis trimis sritimis, tačiau juos išskirčiau kaip besitęsusius visą kadenciją ir pačių Lietuvos žmonių išskirtus kaip reikalingiausius.

Kiek pavyko šias darbo kryptis pripildyti realiu turiniu? Ar kitam vietoj manęs į EP išrinktam Lietuvos atstovui būtų pavykę daugiau? Ar verta kitoje kadencijoje vėl patikėti Lietuvos žmonėms atstovauti Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos deleguotiems atstovams? Spręsite Jūs, Lietuvos rinkėjai – ir jau greitai, gegužės 26 dieną vyksiančiuose rinkimuose.

Bet asmeniškai aš žinau, kad po visų šių metų man ne gėda pažiūrėti į akis manimi pasitikėjimą išreiškusiems Lietuvos rinkėjams. Yra pasiekimų, kuriais jau dabar aš drąsiai didžiuojuosi – pavyzdžiui, jau iš esmės išrūpintas sprendimas kitame ES biudžete suteikti papildomą milijardinę paramą „antrajai Lietuvai" (padalinus Lietuvą į du europinius regionus ir garantavus, kad „antroji Lietuva" nepraras finansavimo dėl santykinio „pirmosios Lietuvos" praturtėjimo). Šio sprendimo tikriausiai nebūtų buvę, taigi visi būtume praradę didelius pinigus, jei Lietuvoje nebūtų atsiradusi LVŽS suformuota Vyriausybė, o Europos Parlamente nebūtų atsiradęs LVŽS atstovas, kuris visus šiuos metus nuolat kėlė šį klausimą ir fiksavo visuose Europos dokumentuose. Man, kaip nedidelio Lietuvos miesto gyventojui, akivaizdu, kad toks kruopštus darbas siekiant išrūpinti didesnę europinę paramą mūsų regionams yra itin prasmingas, nes šiandien būtent europinė parama tebevaidina svarbų vaidmenį, užtikrinant orų pragyvenimą daugelyje Lietuvos vietovių.

Linkiu, kad naujoje EP kadencijoje visi suprastume, jog Europa yra ne tik arti mūsų – Europa ir esame mes visi, ir mes galime gyventi kaip pilnaverčiai, lygiateisiai europiečiai, likdami savo krašte, neišvykdami svetur, o kurdami gerovę čia – savo namuose.

Ačiū Jums už palaikymą ir pasitikėjimą, kuris kasdien veda mano darbus pirmyn!

Europos Parlamento narys
Bronis Ropė

Susitikimas su delegacijos iš Lietuvos dalyviais Europos Parlamente, 2015 m.

KAD ŽEMĘ DIRBANTIS ŽMOGUS JAUSTŲSI GERBIAMAS IR ORIAI UŽDIRBTŲ

Žemės ūkio politika

1 **Lietuvai svarbus EP komitetas.** Eidamas į Europos Parlamento rinkimus, Bronis Ropė įsipareigojo, kad sulaukęs rinkėjų pasitikėjimo sieks vietos komitete, kuriame galės atstovauti Lietuvos kaimo gyventojams ir ūkininkams. Šį rinkiminį pažadą B. Ropė tesėjo – jis tapo vieninteliu tikruoju EP Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto nariu iš Lietuvos.

2 **Tiesoginės išmokos žemdirbiams**. Tik prasidėjus darbams, B. Ropė darė spaudimą Europos Komisijos pirmininkui Jeanui-Claude'ui Junckeriui (Žanui Klodui Junkeriui) ir gavo pažadą suvienodinti išmokas žemdirbiams, viešą pripažinimą, kad negali būti skirtumų tarp senųjų ir naujųjų narių. Šis pripažinimas aiškiai nuskambėjo J.-C. Junckerio pranešime dėl ES būklės: „Sąjungoje, kur visi lygūs, negali būti antrarūšių piliečių. <...> Sąjungoje, kur visi lygūs, negali būti antrarūšės darbo jėgos. <...> Sąjungoje, kur visi lygūs, negali būti antrarūšių vartotojų." Ir nors teisingumo dėl tiesioginių išmokų galutinai užtikrinti dar nepavyko, šios problemos sprendimą pavyko gerokai pastūmėti pirmyn.

Pagrindinės B. Ropės pastangos šios kadencijos metu buvo skiriamos tam, kad Lie-

BRONIUS MARKAUSKAS,
žemės ūkio ministras 2016-2018 m.:

Nuoširdžiai sakau, kad Bronio darbas lyginant su kitų europarlamentarų man atrodo ryškiausias – ir kaip jis dirba Briuselyje, ir kaip jis išlaiko ryšį su Lietuva. Svarbu, kad jis aktyvus ne tik oficialiuose posėdžiuose, bet ir pasinaudoja visais kitais europarlamentarui prieinamais įrankiais, įskaitant neformalius.

Pirmą kartą Europos Parlamente turime tokį aktyvų Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto narį – Lietuvai tai labai reikšminga, o kadangi jis priklauso Žaliųjų frakcijai, jam puikiai pavyksta derinti žemės ūkio ir aplinkosaugos klausimus. Į Europos Parlamentą Lietuvos žmonės jį išrinko iš mero posto – jam ne kartą teko

važiuoti į Briuselį ir anksčiau, būnant meru, ir Lietuvos savivaldybių asociacijos prezidentu, to susipažinimo buvo pakankamai, ilgo įsivažiavimo jam nereikėjo. Labai daug priklauso nuo paties žmogaus iniciatyvos – vieni laukia, kol juos kažkas pakvies, o kiti, kaip Bronis, patys nori dirbti, būti aktyvūs. Jis greit įsijungė į darbus.

Koks pasiekimas per tuos penkerius metus? Išmokom labiau kalbėti argumentų kalba. Anksčiau žemdirbiai daugiau veikdavo spaudimu, iš jėgos pozicijų. Mes suvokiame, kad atskirai Lietuvos balsas nebuvo ir nėra girdimas, reikia kurti sąjungą – Baltijos šalių, Skandinavijos, Lenkijos – ir čia Europos Parlamento nario vaidmuo yra didelis. Bronis sugebėjo kartu su kitų šalių europarlamentarais ir padedant Lietuvos žemdirbiams ir jų organizacijoms jungtis ir rengti bendras pozicijas su kolegomis iš kitų šalių. Per tą laikotarpį patys žemdirbiai daugiau subrendo ir valstybės institucijos įgavo daugiau patirties, kaip tą daryti, bet ir europarlamentaro vaidmuo itin reikšmingas.

tuva būtų pripažinta pilnateise ES šalimi, kad pragyvenimo lygis artėtų prie ekonomiškai stipresnių šalių lygio, kad išmokos žemdirbiams bei kita ES parama didėtų.

Nuolat primindamas gėdingą išmokų skirtumų faktą, B. Ropė jau įtikino kolegas EP Žemės ūkio ir kaimo plėtros komitete palaikyti išmokų žemdirbiams suvienodinimą. Pvz., 2018 m. spalio 9 d. komitetas nubalsavo už šį B. Ropės siūlomą pakeitimą dėl kitos Daugiametės finansinės perspektyvos (DFP): „2021-2027 m. DFP laikotarpiu turi įvykti visiškas konvergencijos proceso užbaigimas siekiant sąžiningos konkurencijos tarp valstybių narių ir lygybės principų užtikrinimo ES mastu, bei pilnai įgyvendintas 2002 m. Vadovų Tarybos sprendimas (2002 m. Europos Sąjungos Tarybos išvados Nr. 14702/02)“. Tai reiškia, kad per ateinantį finansinį laikotarpį ES turi visiškai suvienodinti išmokas ūkininkams, kaip įsipareigojo tą padaryti 2002 m. Vadovų Tarybos sprendimu. Tai istorinis europarlamentaro laimėjimas, užtikrinęs

VIDUTINIAI TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ DYDŽIAI ES VALSTYBĖSE, EUR/HA

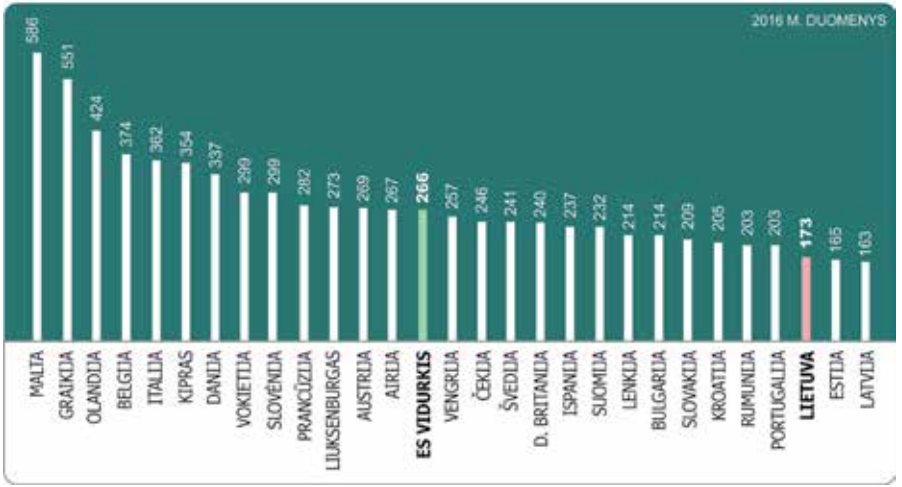

tvirtą ir ryžtingą EP poziciją deryboms su Europos Komisija. Ar pavyks šią nuostatą įgyvendinti praktikoje – jau kitos kadencijos klausimas. Svarbu, kad naujai irinkti EP nariai iš Lietuvos tai laikytų prioritetu.

„Išmokų lygiavertiškumo klausimas juda ne taip sparčiai, kaip norėtųsi. Taip vyksta ne todėl, kad prastai dirbame. Niekada nepaleidžiu šio siekio, nes puikiai jaučiu jo svarbą Lietuvos žemdirbiams. Išmokos – vienas pagrindinių klausimų, kuriuo į mane nuolat kreipiasi ūkininkai. Sunku įveikti didesnių ES valstybių pasipriešinimą. Bet džiaugiuosi, kad pavyko įtikinti kolegas Europos Parlamente, kad nuo ateinančio paramos laikotarpio, t. y., nuo 2020 m., lietuviams išmokos laipsniškai būtų didinamos ir iki 2027 m. taptų vienodos visiems ES ūkininkams“, – teigia B. Ropė.

Dar prieš prasidedant deryboms dėl naujo Bendrosios žemės ūkio politikos (BŽŪP) periodo, B. Ropė sukvietė visus būsimus Lietuvos derybininkus prie bendro stalo, kad derybose Lietuvos pozicija būtų transliuojama vieningai, kad visos grandys (EP narys B. Ropė, Seimas, Žemės ūkio ministerija, ūkininkai) bendradarbiautų ir tikslo – sąžiningos BŽŪP ir vienodų išmokų – siektų koordinuotai.

3 **Nuostolių dėl Rusijos embargo kompensavimas.** 2014 m., kai vyko rinkimai į Europos Parlamentą ir buvo išrinktas B. Ropė, tapo didžiųjų išbandymų metais Europai santykiuose su didžiąja Rytų kaimyne – Rusija. Tai netruko pajausti Lietuvos žemdirbiai. Europai nepripažinus dalies Ukrainos teritorijos okupacijos ir pasmerkus Rusijos daromus tarptautinės teisės pažeidimus, Maskva ėmėsi kerštauti. Staigios ir totalinės Rusijos sankcijos ES šalių maisto eksportui iš pagrindų sukrėtė Lietuvos žemės ūkio sektorių.

Kartu su ūkininkais B. Ropė tiesiogiai dalyvavo derybose tiek su nacionaline valdžia, tiek su Europos institucijomis, kad patirti milžiniški nuostoliai žemdirbiams būtų kompensuojami. Įprastos ES bendrosios žemės ūkio priemonės – produktų intervenciniai pirkimai sandėliui, eksporto subsidijos – padėjo šiek tiek stabilizuoti situaciją. Bet to nepakako.

Sėkmingų derybų dėka 2015 m. pieno sektoriui už 2014 m. kaip papildoma para-

Jau nekalbant apie reagavimą į ekstremalius atvejus – kaip dėl liūčių, kai žemdirbiai nukentėjo, labai svarbus buvo B. Ropės pristatymas Parlamente, parodytos nuotraukos, vaizdo įrašai. Turėdami tokį europarlamentarą, turime galimybę labai greit reaguoti ir rimtoje tribūnoje išsakyti žemdirbiams rūpimus klausimus, o to dėka ir pasiekti reikiamą rezultatą.

LIETUVOS ŪKININKAMS KOMPENSUOTI EMBARGO NUOSTOLIAI:

Už 2014 m. – **22,8 mln. Eur**
Už 2015 m. – **24,5 mln. Eur**
Už 2016 m. – **26,6 mln. Eur**

Žemdirbių protestas Briuselyje, 2015 m.

LIETUVAI PIENO KRIZĖS SUVALDYMUI:
2016-2017 m. – **1,44 mln. Eur.**

Žemdirbių protestas Briuselyje, 2015 m. rugsėjis

ma skirta 22,8 mln. eurų iš ES ir nacionalinio biudžeto. Už 2015 m. skirta 24,5 mln., už 2016 m. – 26,6 mln. eurų kompensacijos iš ES ir nacionalinio biudžeto, iš jų 1,6 mln. eurų kiaulininkystei, likusieji – pieno gamintojams. Vaisių ir daržovių sektorius naudojosi parama už perteklinės produkcijos išėmimą iš rinkos (Lietuvai buvo skirta parama už 7000 t (2000 t obuolių augintojams ir 5000 t daržovių, t. y. morkų ir pomidorų augintojams)).

- Aštrūs B. Ropės pasisakymai Rytų kaimynės atžvilgiu reikalaujant papildomos paramos iš ES nuo Rusijos embargo nukentėjusiems ūkininkams neliko nepastebėti – 2018 m. gegužę Rusijos užsienio reikalų ministerija paskelbė, kad EP narys Bronis Ropė yra nepageidaujamas asmuo Rusijoje ir į šią šalį jam nebus leidžiama įvažiuoti ateinančius penkerius metus.

4 **Pieno krizės dėl kvotų panaikinimo suvaldymas.** 2015 m. kilo pieno krizė dėl pieno kvotų panaikinimo ir visiško ES pieno gamybos liberalizavimo. Dėl to nekontroliuojamai išaugo pieno kiekiai kai kuriose valstybėse, tad susidarė produkcijos perteklius ir smuko kainos. B. Ropės ir Lietuvos ūkininkų bendradarbiavimo pagrindu sukurtas pieno sektoriaus krizės valdymo – savanoriško gamybos mažinimo, už tai gaunant kompensaciją, mechanizmas. Pienas ne tas produktas, kurį pasandėliuosi iki geresnių kainų, jis parduodamas kasdien, todėl kainos labai jautrios gamybos svyravimui. Nors Lietuvoje pagaminamo pieno kiekis niekada drastiškai neaugo, kai kuriose kitose ES valstybėse nevaldomai gaminamas pienas pradėjo skandinti visą ES pieno sektorių – į neregėtas žemumas krito ir ūkininkui mokama pieno kaina, įstūmusi į bankrotą ne vieną pieno gamintoją. B. Ropė kartu su Lietuvos ūkininkais bei Europos Pieno taryba Europos Komisijos reikalavo valdyti padėtį – pažaboti pieno produkcijos kiekio didėjimą, siūlydami alternatyvų kvotoms naują lankstesnį pieno rinkos reguliavimo mechanizmą. Tai – krizių atveju įsijungianti savanoriška arba privaloma pieno gamybos mažinimo sistema, pagal

BŪTI
ar
NEBŪTI

ŠTAI KUR KLAUSIMAS
Europos Komisijai

prieš po

NEREGULIUOJAMA
PIENO RINKA

SAULIUS DANIULIS,
Lietuvos ekologinių ūkių asociacijos pirmininkas:

Gerai, kad turim bent vieną žmogų iš tų 11 Europos Parlamento narių, kuris bent kažkiek dirba. Ir ne kažkiek, o net labai intensyviai dirba – bent jau kai kalbame apie žemės ūkio ir Lietuvos poreikius. Visų likusių kiek teko klausti – jokio atsakymo. Iš Bronio, ko klausėme, visada gaudavome visus atsakymus – ir dėl pieno, ir dėl ekologinio ūkininkavimo ir kt. Visada yra atgalinis ryšys. 10 balų. Mes matom, kad visa Europa kalba apie ekologiją, o pas mus Lietuva nuo to visiškai atplyšusi – kalba, kaip išmaitinti pasaulį, nors pasauliui visiškai nereikia GMO ar chemizuotos produkcijos.

kurią už atitinkamai sumažintą pieno kiekį ūkininkui mokama kompensacija.

Šis reguliavimo būdas ribotų ES pieno gamybą ir neleistų užtvindyti Europos pertekliniu pienu. Europos Komisija šį mechanizmą pritaikė kaip laikiną (3+3 mėnesiams) krizės suvaldymo priemonę. To dėka situacija pieno sektoriuje pradėjo gerėti, pieno supirkimo kainos Lietuvoje kuriam laikui stabilizavosi. 2016-2017 m. savanoriškam pieno gamybos mažinimui ES skyrė 150 mln. eurų. Lietuvoje buvo išmokėta 1,44 mln. Eur 1959 ūkiams. Pieno gamybos mažinimo schema lėmė tai, kad visoje ES nuo 2016 m. spalio mėn. iki 2017 m. sausio mėn. parduota perdirbti 1,07 mln. t mažiau pieno, palyginus su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu.

Tačiau priemonės taikymo laikotarpiui pasibaigus, pieno sektoriaus situacija Lietuvoje vėl ėmė blogėti. Todėl B. Ropė reikalauja Europos Komisijos šį pieno rinkos reguliavimo mechanizmą taikyti ne kaip laikiną, o kaip nuolatinę priemonę, suveikiančią tik pasirodžius ženklams apie artėjančią krizę ir padedančią išvengti pieno rinkos liberalizavimo sukelto pasiūlos ir paklausos disbalanso.

„Pienas negali būti pigesnis už vandenį. Pieno gamyba yra ilgas procesas, kuris reikalauja nemažai sąnaudų – čia ne gręžinį išgręžti ir pumpuoti vandenį. Taip pat privalome suvokti, kad pieno sektoriaus problemos nėra tik ūkininkų galvos skausmas. Gamybos, perdirbimo, logistikos ir prekybos šiais produktais srityje dirba daugybė žmonių, todėl ūkininkams nusprendus trauktis iš pieno gamybos, poveikis bus milžiniškas“, – sakė B. Ropė Briuselyje ūkininkų protesto metu 2015 m. rugsėjį.

5 **Pergalė ES Teisingumo Teisme dėl neteisėto tiesioginių išmokų sumažinimo.** 2015 m. B. Ropė padėjo pasiekti ūkininkams palankų ES Teisingumo Teismo sprendimą dėl neteisėto tiesioginių išmokų sumažinimo. Lietuvos ūkininkai ir žemės ūkio bendrovės 2013 m. kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą, prašydami pripažinti neteisėtu reguliavimą (moduliavimą), pagal kurį parama ūkiams buvo sumažinta. Byla pateko net į ES Teisingumo Teismą. Ūkininkų teigimu, moduliacija buvo taikyta neteisėtai, nes toks reguliavimas turėtų būti taikomas tik išmokų lygiams senosiose ir naujosiose ES narėse susilyginus.

Susitikimas su žemės ūkio kooperatyvo „Ekotikslas“ lyderiais, Seimo nariais ir „Ekoagros“ atstovais, 2018 m.

JONAS VILIONIS,
Lietuvos pieno gamintojų asociacijos prezidentas:

Bronis gerai dirba, mes bendradarbiaujam, su juo visada susiskambiname. Į mitingus, į Pieno tarybą ar į Europos Komisiją – visur jį pasikviečiame, visada atvažiuoja, nušviečia padėtį. Jis vienas geriausių. Žemės ūkio klausimais nėra geresnio.

Kokia pažanga per tuos 5 metus? Jei ne Bronio nuolatinis aktyvus darbas, Lietuvoje pusės pieno gamintojų nebūtų likę. Į pieno gamintojų sąskaitas iš ES bendrom jėgom atnešėm milijardą eurų – čia didelis darbas.

Prie to prisidėjo protestai, Bronis su mumis vienose gretose stovėjo, ir vandens patrankų gavome. Bronis visada su mumis. Nėra

Matydamas savo rinkėjų nepasitenkinimą neteisingu Europos Komisijos sprendimu, B. Ropė, kaip visada, pasirinko aktyvią ir argumentuotą poziciją. Kitokio sukirpimo politikas galbūt tik paskėsčiotų rankomis: esą, toks Europos sprendimas, nieko mes pakeisti negalime. Bet tik ne B. Ropė. „Žaliųjų“ europarlamentaras kreipėsi į Europos Komisiją, reikalaudamas pateikti reikiamą informaciją apie tiesioginių išmokų sumas, ir gavo Komisijos atsakymą, kuris neįtikino nei europarlamentaro, nei ES Teisingumo Teismo.

Įtraukęs į bylą B. Ropės pateiktą Europos Komisijos informaciją, ES Teisingumo Teismas galiausiai 2015 m. lapkritį nusprendė: Europos Komisijos sprendimas, kuriuo Lietuvai 2012 m. pritaikyta papildomų tiesioginių išmokų moduliacija, neteisingas. Bendrų pastangų dėka buvo pasiektas Lietuvos ūkininkams palankus sprendimas – neteisėtai sumažintos išmokos turi būti sugrąžintos.

„Mūsų kartu su ūkininkais pasiektas Teismo sprendimas dėl neteisėtos išmokų moduliacijos atšaukimo dar kartą parodė – su Europos institucijomis galima ginčytis. Esant reikalui, galima teisybę atkurti ir per ES Teismą. Mes, Lietuvos žmonių atstovai, santykiuose su ES neturime būti tik statistai, aklai vykdantys Briuselio valią. Dažnai politikai sako – „Europa neleidžia“, „Europa liepia“, esą niekas nuo mūsų pačių nepriklauso. Tai dažnai tėra mitas. Europos institucijose dirba tokie patys žmonės, kaip mes, jie gali klysti, jie gali neturėti visos informacijos. Mūsų, Lietuvos politikų darbas – argumentais ginti Lietuvos interesą. Kartais geriausiai padeda „šakės“ – protesto akcijos su šūkiais, technika, išpilamu pienu. Kartais geriau tinka raštų, kruopščiai parinktų argumentų, teisės aktų kalba. Šiuo atveju suveikė antrasis kelias“, – teigia B. Ropė.

6 **Žemės įsigijimo saugikliai.** 2017 m. rudenį laimėtas mūšis dėl žemės įsigijimo saugiklių. Pavyko apsaugoti Lietuvos žemę nuo tapimo spekuliacijų objektu, už ką kovojo tūkstančiai LVŽS aktyvistų ir jų bendraminčių, ūkininkai bei šimtai tūkstančių Lietuvos gyventojų, pasirašę už referendumo paskelbimą dėl žemės apsaugojimo.

B. ROPĖS, LVŽS IR ŽEMDIRBIŲ BENDRUOMENĖS PASTANGOMIS IŠSAUGOTI SAUGIKLIAI (SANTRAUKA):

- Patikslinta pirmumo teisė įsigyti privačią žemės ūkio paskirties žemę.
- Gyventojas ar su juo susiję asmenys Lietuvoje gali įsigyti tiek dirbamos žemės, kad bendras jiems priklausantis plotas nebūtų didesnis kaip 500 hektarų. Šis ribojimas netaikomas, jeigu žemė įsigyjama gyvulininkystei plėtoti.
- Asmenys gali įsigyti žemės ūkio paskirties žemės tik gavę Nacionalinės žemės tarnybos išduotą sutikimą.
- Žemės pirkimo-pardavimo sandoriai turi būti vykdomi tik bankinių atsiskaitymų būdu.

Dar 2016 metais B. Ropės biurai atliko gyventojų nuomonės apklausą, kuri atskleidė, kad Lietuvos piliečiai nepritaria visiškam žemės ūkio paskirties žemės rinkos liberalizavimui, laikydami ją išskirtine, su kitomis prekėmis nesulyginama gėrybe. Taip pat B. Ropės biuras atliko ES ir Europos ekonominės erdvės valstybių teisinių bazių analizę, kuri atskleidė: daugelis ES ir EEE šalių taiko vienokius ar kitokius apribojimus žemės ūkio paskirties žemės sandoriams.

Šios apklausos ir analizės rezultatai labai pravertė 2017 metais, kai Lietuvai teko aršiai diskutuoti su Europos Komisija dėl tariamo ES teisės pažeidimo, taip pat atlaikyti vidaus spekuliantų spaudimą visiškai liberalizuoti žemės rinką, leisti išparduoti žemę nieko bendro su žemės ūkiu nesusijusiems asmenims ir pamažu išstumti iš šio verslo Lietuvos ūkininkus ar gerokai paploninti jų piniginę brangiai nuomojant pigiai supirktą žemę.

kito europarlamentaro, kuris atstovautų žemdirbiams Europos Sąjungoje. Kitiems Lietuvos europarlamentarams žemės ūkis – nė motais.

Mes žinome, kad Bronis važinėja po rajonus, įsiklauso į žmonių nuotaikas, jų pageidavimus. Ir grūdininkai, ir gyvulių augintojai ir kt. Jis šneka, domisi, daro ką gali. Jei turėtume daugiau tokių žmonių, Lietuvoje būtų visai kiti reikalai.

B. Ropė kartu su Lietuvos žemdirbiais inicijavo peticiją Europos Parlamentui, kurią pasirašė 52 359 Lietuvos piliečiai, 2018 m.

B. Ropės kartu su Lietuvos žemdirbiais inicijuotos peticijos dėl išmokų suvienodinimo svarstyme Briuselyje, 2019 m.

B. Ropės ir Seimo Kaimo reikalų komiteto organizuotoje diskusijoje su Seimo nariais, Žemės ūkio ministerijos atstovais ir ūkininkų bendruomene diskutavo Europos Komisijos atstovas Thomas Wiedmannas. Jis pripažino, kad žemė nėra tiesiog prekė, todėl ir valstybėms narėms turi būti palikta teisė įsivesti tam tikrus apribojimus, saugančius nuo spekuliacijų bei didelių plotų dirbamos žemės konsolidacijos vienose rankose. Bendradarbiaujant su kolegomis Žaliųjų frakcijoje, B. Ropei pavyko įrodyti, kad tai nėra tik Lietuvos problema – vis aktyvesnis žemės grobstymas, koncentracija saujelės žemvaldžių rankose kelia grėsmę visos Europos žemės ūkio ateičiai. Todėl saugikliai ir valstybės reguliavimas šioje srityje – būtini. Būtina atsižvelgti į ES reikalavimus, kad šie saugikliai būtų teisėti, bet visiškai jų atsisakyti nėra jokio reikalo, nes to nė neketina daryti daugelis ES valstybių narių.

„Pagrindinis šio darbo laimėjimas – užtvirtinta, kad tai, kas leidžiama vienoms valstybėms narėms, turi būti leidžiama ir kitoms. Jeigu tam tikri saugikliai galioja Prancūzijoje ar Vokietijoje, tokius pat antispekuliacinius apribojimus EK turi leisti taikyti ir Lietuvoje“, – teigia B. Ropė.

7 **Lietuvos piliečių peticijos ES institucijoms.** Briuselyje išgirstas Lietuvos ūkininkų balsas. B. Ropė ir pats inicijavo, ir palaikė ūkininkų inicijuotas peticijas dėl išmokų suvienodinimo. Jau turėdamas patirties atstovaunant Lietuvos žmonėms Europos Parlamente, B. Ropė užtikrino tiesioginį šalies žemdirbių ryšį su EP Peticijų komitetu. Kartu su reguliariai vykusiais ūkininkų protestais, peticijos pasirodė esančios veiksmingas būdas ūkininkų bendruomenės pozicijai išsakyti.

„Nereikia bijoti protestuoti ir tiesiai šviesiai išsakyti savo poziciją. Kartais kai kurie politikai ar žurnalistai arogantiškai pasisako apie „kaimiečius“, esą ūkininkai per daug reikalauja, protestuoja. Prisiminkime: kaimo gyventojai niekuo ne prastesni už kitus, ir jie turi teisę į taikų protestą bei savo pozicijos išsakymą. Tai – normalus būdas demokratiškoje visuomenėje būti išgirstam, išdėstyti savo lūkesčius ir teisėtus reikalavimus. Jei nebūsi išgirstas, kuklinsiesi aiškiai išsakyti savo norus, negali tikėtis, kad jie bus patenkinti“, – teigia B. Ropė.

8 **Nuostolių, patirtų dėl stichinių nelaimių, kompensavimas.** Lietuviai nepalikti vieni su gamtos padaryta skriauda. 2017 m. Europos Komisija (EK) nuo liūčių ir potvynių nukentėjusiems Lietuvos ūkininkams skyrė 9 mln. 120 tūkst. eurų kompensaciją. 2018 m. Europos Komisija suteikė pagalbą Lietuvai iš Solidarumo fondo – beveik 17 mln. eurų.

B. Ropė tiesiogiai prisidėjo prie šių sprendimų priėmimo: jis užtikrino ryšį tarp bėdon pakliuvusių Lietuvos ūkininkų ir sprendimus Briuselyje priimančių ES pareigūnų. Surinkęs iš lietuvių vaizdinius įrodymus – nuotraukas ir filmuotą medžiagą, rodančią gamtinės nelaimės mastą, LVŽS europarlamentaras šiuos vaizdus demonstravo Europos Parlamente, siekdamas įtikinti, kad nukentėjusiems Lietuvos žemdirbiams tikrai reikia pagalbos.

„Ir Lietuva, ir Europos Sąjunga suvokia, kad žemės ūkis yra išskirtinės svarbos ūkio šaka, kurios negali palikti savieigai. Šiemet nesuteikęs pagalbos nuo liūčių nukentėjusiems ūkininkams, kitąmet gali susidurti su maisto trūkumu, nes žemdirbiai paprasčiausiai gali mesti ūkius ir pereiti dirbti į mažiau rizikingą verslo sritį. Todėl mes, Lietuvos žmonių atstovai Briuselyje ir Strasbūre, nors kartais ir ginčijamės, nesutariame su Europos institucijomis, taip pat esame joms dėkingi už palaikymą ir supratingumą, kai reikia ištiesti pagalbos ranką“, – sako B. Ropė.

9 **Vaisių, daržovių ir pieno programa mokykloms.** B. Ropė – pagrindinis Vaisių, daržovių ir pieno programos Lietuvos mokykloms iniciatorius. Būtent jo parengto pranešimo pagrindu Europos Parlamentas beveik vienbalsiai patvirtino šios programos įgyvendinimą visoje ES bei garantavo šiai programai tęstinį finansavimą.

Programa padeda mokykloje formuoti vaikų mitybos įpročius, palankius sveikatai. Be to, vaikai supažindinami su tuo, iš kur atkeliauja produktai. Taip išvengsime tokių kuriozų, kai manoma, jog pienas „pagaminamas“ prekybos centruose ar „violetinių karvių“. Trečia, pratindami vaikus vartoti daugiau vaisių, daržovių ir pieno, mes taip pat ugdome ateities Europos Sąjungos žemės ūkio produkcijos vartotoją.

LIETUVOS ŪKININKAMS KOMPENSUOTI LIŪČIŲ NUOSTOLIAI:

2017 m. – **9 mln. 120 tūkst. Eur**
2018 m. – **~17 mln. Eur** (iš ES Solidarumo fondo)

2017 m. liūtys skandino ne tik derlių, bet ir sunkiąją žemės ūkio techniką.

B. Ropė iškovojo programos nuostatas, kuriomis skatinamas vietinių produktų vartojimas, trumposios maisto tiekimo grandinės (tiesiai iš ūkio – ant stalo), raginama maisto produktus įsigyti iš arčiausiai esančių tiekėjų – vietos ūkininkų. Tokiu būdu programa leidžia remti Lietuvos žemdirbius.

Pavyko naujosios schemos finansavimą užtikrinti ir tokiems Lietuvos vartotojams gerai žinomiems produktams, kaip medus, varškės sūreliai bei vaisiais pagardinti jogurtai. Šios priemonės taip pat turėtų palaipsniui didinti vietos produktų vartojimą.

Daugiau apie programą, jos naudą Lietuvos vaikų sveikatai ir tėvų patogumui – Ataskaitos III skyriuje „Kad visi būtume sveikesni ir saugesni".

Susitikimas su delegacija iš Lietuvos Strasbūre

KAD KIEKVIENAME LIETUVOS KRAŠTE GYVENTI BŪTŲ NE PRASČIAU NEI SOSTINĖJE

Regioninė ir socialinė politika, Europos fondų panaudojimas Lietuvos žmonių labui

1 **Dvi Lietuvos ir kad abiejose būtų gera gyventi.** Europai skaičiais įrodyta: yra ir „antroji“ Lietuva, kuriai reikia daugiau paramos nei Vilniui.

B. Ropės pastangomis pakeisti dabartiniai ES ir Lietuvos regioninės politikos planavimo principai, pagal kuriuos Lietuva laikoma kaip vienas, „vienodai turtingas“ regionas ir dėl to mums grėsė Regioninių fondų paramos mažėjimas po 2020 metų. Santykinai pagerėjus gyvenimui ir daliai didmiesčių gyventojų, ypač Vilniuje, pradėjus geriau uždirbti, vidutiniška lietuvių perkamoji galia[1] pagal bendrąjį vidaus produktą (BVP) perkopė 75 procentus Europos Sąjungos vidurkio. Todėl Lietuva, jeigu Europa ir toliau jos gerovę matuotų neatsižvelgdama į skirtumus tarp sostinės ir mažesnių miestų, netrukus prarastų didelę dalį anksčiau gautos paramos – būtų laikoma, kad visi jau gyvename pakankamai gerai ir paramos mums tiesiog nebereikia[2]...

O realybė yra tokia – daugeliui lietuvių už Vilniaus ribų iki „vidutiniškos“ Lietuvos

1 Bendrasis vidaus produktas (BVP), apskaičiuotas perkamosios galios standartais (PGS)

2 Viršijus ES vidurkio 75 proc. BVP pagal PGS rodiklį, šalis yra išbraukiama iš “Sanglaudos” valstybių narių sąrašo ir patenka į mažiau finansuojamų - pereinamųjų regionų sąrašą.

RŪTA BIČIUVIENĖ,
Bronio Ropės biurų vadovė Lietuvoje:

Bronis Ropė man yra kompetencijos, gebėjimo rasti kompromisą ir kruopštaus, kryptingo darbo pavyzdys. Reiklus rezultatui, bet teisingas, Bronis įkvepia patikėti, kad net maži darbai gali virsti bendra gerove. Mane žavi Bronio Ropės gebėjimas aiškiai suformuluoti ilgalaikius tikslus ir kryptingas bei nuoseklus darbas – nesiblaškant, negaištant laiko beprasmiškiems darbams ir nesitaikant į visuomenės liaupses. Šis žmogus tiesiog dirba mums visiems, tam, kad mūsų krašte būtų gera gyventi. Tikiu, kad Broniui pavyko sulaužyti stereotipą,

neva darbas Europos Parlamente viso labo tėra penkeri patogaus gyvenimo metai. Savo darbštumu ir užsispyrimu jis įrodė, kiek daug gali nuveikti vienas pasiekti rezultatą motyvuotas žmogus. Nuolat perduodu Broniui jo darbu patenkintų Lietuvos gyventojų padėkas, ir man nepaprastai malonu žinoti, kad šiuos penkerius metus dirbome prasmingai.

perkamosios galios dar labai toli. Kai kurios Lietuvos apskritys tėra pasiekusios 50 proc. ES BVP išsivystymo lygį. Tarp pajamų, kurias gauna vilniečiai ir kitų miestų gyventojai, skirtumai yra milžiniški. Darbo užmokesčio, socialinių garantijų, pašalpų vidutinis dydis mūsų šalyje vis dar yra 3-4 kartus mažesnis už ES vidurkį, tad netekus didelės dalies ES finansavimo, tai visų pirma pajustų kukliau gyvenančios mažesnės savivaldybės.

VIDUTINIS MĖNESINIS DARBO UŽMOKESTIS PAGAL APSKRITIS, EUR

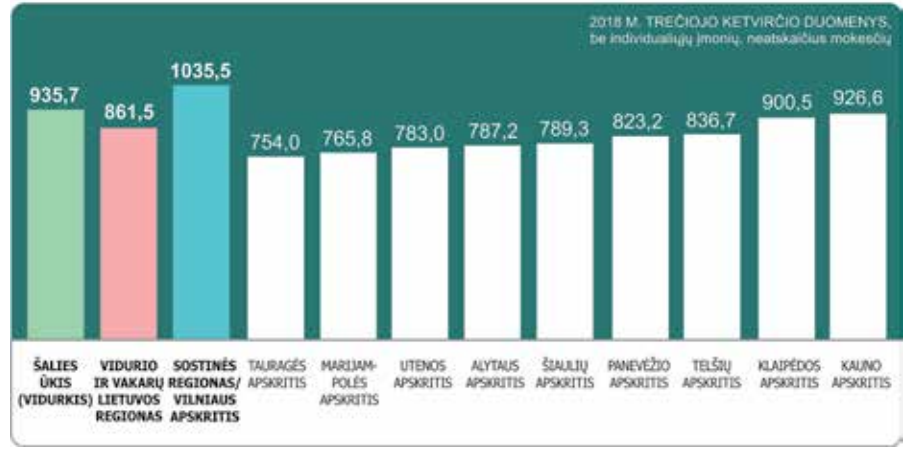

Vos B. Ropei atėjus į Europos Parlamentą ir pamačius horizonte šmėžuojančią perspektyvą Lietuvai dėl netolygiai pasiskirsčiusio „praturtėjimo“ po 2020 metų praraasti didelę dalį ES paramos, jis ėmėsi ieškoti išeities iš šios neteisingos situacijos. Ir rado – Europos įstatymai leidžia tokio dydžio šalį, kaip Lietuva, oficialiai padalinti į du ar net tris „europinius“ regionus. Vienas iš tų regionų būtų santykinai turtingesnis (Vilniaus apskrities, 107 proc. ES vidurkio), todėl paramos tikrai gautų daug mažiau, bet kiti regionai (Vidurio ir Vakarų Lietuvos, 62 proc. ES vidurkio) dar gero-

kai atsilieka savo gerove nuo sostinės – todėl parama šiems regionams nemažėtų, kaip nutiktų, jeigu nieko nebūtų imtasi. Lietuva nuo tokio regioninio padalijimo tik išlošia – bendrai paėmus, pinigų šaliai gali atitekti netgi daugiau, negu prieš tai.

PROGNOZUOJAMAS ES ASIGNAVIMŲ DYDIS, MLRD. EUR

LIETUVA KAIP 1 REGIONAS	LIETUVA KAIP 1 REGIONAS	LIETUVA KAIP 2 REGIONAI
SANGLAUDOS regionas, perkamoji galia iki 75 proc. ES BVP vidurkio	PEREINAMASIS regionas, perkamoji galia virš 75 proc. ES BVP vidurkio	SANGLAUDOS (Vidurio ir Vakarų Lietuvos) regionas + PEREINAMASIS (Sostinės) regionas
5,79	3,98	6,75 (Viso Lietuvai) 5,63 (Vidurio ir Vakarų reg.) + 1,12 (Sostinės reg.)

Radęs šią galimybę, „žaliasis“ europarlamentaras nuo 2015 metų ėmėsi reikalauti, kad Lietuvos vadovybė pradėtų aktyviai dirbti su Briuseliu dėl oficialaus šalies suskirstymo į regionus: vieną turtingesnį, kitą mažiau pasiturintį, siekiant neprarasti paramos ir realiai atspindėti lietuvių perkamąją galią skirtingose šalies dalyse. Deja, reikia pripažinti karčią tiesą: ankstesnioji Vyriausybė ilgą laiką buvo kurčia ir akla realybei. Ne iš karto ji ėmė reaguoti ir į B. Ropės raginimus. Buvo ir požymių, kad kai kurie Vilniaus ministerijų valdininkai tyčia „kišo pagalius į ratus“ šalies naujiesiems regioninės politikos principams – galbūt nenorėdami prarasti iki tol tik per Vilnių tekėjusių milijardų.

Kalbant tiesiai šviesiai, ankstesnei (socialdemokratų) vyriausybei kažkodėl visiškai nerūpėjo, kad didesnioji Lietuvos dalis nuo 2020 metų praras milijardus paramos. Atrodo, kad kai kurie anos vyriausybės politikai buvo pripratę į visą Lietuvą – kaimus, miestelius, rajonų ir apskričių centrus – žiūrėti tik kaip į Vilniaus priemiesčius, kurie turi reikšmės tik tiek, kiek balsų atneša per rinkimus, o paskui apie juos vėl pamirštama keliems metams. Bent jau toks įspūdis susidaro iš to, kaip sunku buvo išjudinti sprendimą dėl naujosios regioninės politikos.

Vis dėlto šį sprendimą pavyko pradėti judinti dar valdžioje esant socialdemokratams, nors, reikia pripažinti, bendravimas su Lietuvos vyriausybe gerokai palengvėjo, kai į valdžią 2016 metais atėjo „valstiečių ir žaliųjų“ dauguma, kurioje daug žmonių ne tik formaliai, bet iš esmės atvyko į Vilnių su nusistatymu atstovauti „antrosios Lietuvos“ interesams. Ne todėl, kad ta „antroji“ Lietuva yra svarbesnė ar labiau nusipelniusi už sostinę – ne, tiesiog todėl, kad ji niekuo ne prastesnė ir žmonės ten gyvena ne mažiau vertingi. Ilgą laiką jie buvo sostinės politikų ignoruojami (išskyrus prieš rinkimus), nors gyvena gerokai kukliau. Dėmesio iš valdančiųjų jie irgi nusipelno ir perspektyvas turi net labai neblogas, jeigu tik bus skirtas deramas rūpestis.

Taigi 2016 metais Vyriausybė, B. Ropės raštais, įtikinėjimais, viešais pareiškimais ir patarimais raginama bei skubinama, galiausiai priėmė sprendimą oficialiai teikti Briuseliui Lietuvos kaip dviejų atskirų statistinių regionų (Vilniaus ir likusios Lietuvos) projektą. Sprendimas priimtas gerokai per vėlai – įsigaliojo jis pačioje 2016 metų pabaigoje, Europos Komisijai jį patvirtinus, bet oficialiai europinė statistika atskirai pagal du regionus pradėta rinkti nuo 2018 metų pradžios. Kadangi parama 2021-2027 metų laikotarpiui planuojama daug labiau iš anksto, Lietuva, atrodė, jau pavėlavo į nuvažiuojantį paramos gavimo traukinį, ir į naują laikotarpį turėjo įžengti pagal anksčiau Europos Komisijos jau sudėliotus planus – kaip vienas, santykinai „praturtėjęs“ ES regionas, todėl su daug mažesniu paramos „kraičiu“.

Yra vilties, kad ši situacija dar pasikeis ir Lietuva, ypač jos vargingesni regionai, ne-

praras jiems priklausančių paramos milijardų. Dėl nesutarimų tarp Europos institucijų gali būti, kad Europos Komisijai teks savo biudžeto projektą teikti Parlamentui iš naujo. Tokiu atveju šiame naujame biudžete jau atsispindės Lietuvos teisė gauti didesnę paramą, ir mūsų šalis neliks nukentėjusi dėl buvusių valdančiųjų neveiklumo. Per šį laiką B. Ropė jau paruošė tvirtą teisinį pamatą dosnesniam Lietuvos finansavimui iš ES: nuostata dėl naujo regioninio Lietuvos suskirstymo jo iniciatyva jau yra įtvirtinta daugelyje ES reglamentų ir kitų dokumentų, kuriuos bus privaloma vykdyti, kai prasidės naujas biudžetinis laikotarpis.

Kiek Lietuva gaus europinės paramos nuo 2020 metų – ar apie 3,98 mlrd. eurų, kaip numatyta Lietuvai kaip vienam regionui, ar 6,75 mlrd., kurie jai priklausytų kaip dviem atskiriems regionams – dabar nuo mūsų mažai bepriklauso. Šio klausimo baigtį lems ginčų tarp Europos institucijų dėlionė. Bet faktas, kad B. Ropė kartu su LVŽS, kitaip nei ankstesnioji valdžia, padarė absoliučiai viską, kas nuo jo priklausė, kad išsaugotų šiuos didžiulius paramos pinigus Lietuvai (maždaug po 1000 eurų kiekvienam šalies gyventojui!). Dabartiniai procesai Europoje nuteikia optimistiškai: dėl jau įvykdyto sėkmingo sprendimo padalinti šalį į du statistinius regionus tikriausiai po 2020 metų Lietuvai parama nesumažės ar sumažės ne taip skaudžiai, kaip manyta.

2 **Savivaldos stiprinimas.** Praktiniais sprendimais ir ES Reglamentų bei kitų dokumentų pataisomis B. Ropė prisidėjo prie to, kad visose valstybėse narėse, įskaitant Lietuvą, sprendimai dėl europinių pinigų panaudojimo būtų priimami kuo arčiau žmonių. „Svarbu ne tik kiek pinigų gausime iš ES biudžeto, bet ir kaip tuos pinigus sugebėsime panaudoti. Jie neturi užstrigti Vilniaus valdininkų kišenėse – Europos parama privalo gerinti kiekvienoje savivaldybėje gyvenančių paprastų lietuvių gyvenimą, gražinti aplinką, gerinti infrastruktūrą, kurti socialines paslaugas vietos bendruomenėse, kurti pažangesnį žemės ūkį“, – tokiu principu vadovavosi B. Ropė, teikdamas pataisas dėl europinės paramos skirstymo.

Reikšmingas vaidmuo užtikrinant sklandų lėšų panaudojimą tenka vietos bendruomenėms – ir kaime, ir miestuose. B. Ropė prisidėjo prie to, kad bendruomenės

MARIJA GARŠVIENĖ,
Kauno „Bočiai“ pirmininkė:

Gražus kostiumas – dar ne viskas. Geras politikas turi būti išmintingas, darbštus ir sąžiningas. Politikas dar turi būti ir žmogus. Turėdama didelę bendravimo su žmonėmis patirtį, matau, kad daugelis jų dedasi politiko kaukę, atlieka politiko vaidmenį. Bet tik ne Bronis Ropė. Klausant Bronio, nekyla jokios abejonės, kad jis kalba tai, ką galvoja. Bronis nepataikauja ir negražbyliauja, jis domisi tikru žmonių gyvenimu, tikromis jų problemomis ir ieško realių būdų jas spręsti, siūlo tik realias galimybes. Tai patikimo ir praktiško, ūkiško politiko bruožai, kuriam svarbiau pamatyti kitą žmogų, nei parodyti save.

būtų lygiomis teisėmis įtraukinėjamos į konkursus dėl europinių pinigų skirstymo.

Pažymėtina, kad B. Ropės kelta problema, jog Lietuvoje regioninė politika iš esmės neegzistuoja, buvo pradėta daug efektyviau spręsti po 2016 m. Seimo rinkimų.

Be to, B. Ropė siekia, kad valstybėms narėms būtų palikta mažiau teisių neproporcingai didinti biurokratinę naštą, įgyvendinant ES reikalavimus, ir apipinti ES reglamentus bei direktyvas sudėtingais papildomais nacionaliniais reikalavimais. Anot B. Ropės, saugodamiesi tikėtinų klaidų įgyvendinant ES direktyvas, Lietuvos biurokratai dažnai suformuluoja įgyvendinimo taisykles daug griežčiau, nei tai būtina. To pavyzdys – ekologinės žemės ūkio gamybos tvarka, kaip dangus ir žemė besiskirianti nuo galiojančios, pavyzdžiui, Vokietijoje. Pertekliniai reikalavimai atbaido net ir sąžiningiausius ūkininkus nuo perėjimo prie ekologinės gamybos – dėl to nukenčiame mes visi, vartotojai, netekdami galimybės įsigyti daugiau Lietuvoje užaugintos ekologiškos produkcijos, o šį kelią visgi pasirinkę gamintojai yra mažiau konkurencingi, nei kolegos, ūkininkaujantys kitose šalyse, taikančiose ES reglamentus lanksčiau ir ne taip griežtai.

3 **Kad gyvenimas provincijoje teiktų vien privalumus.** EP Regioninės plėtros komitete pritarta B. Ropės siūlymui dėl didesnio finansavimo kaimo plėtrai nei buvo numatyta Europos Komisijos pasiūlyme. Europos Komisija kaimo plėtros intervencinėms priemonėms 2021-2027 m. siūlė 78 811 mln. eurų. Tačiau EP Regionų plėtros komitetas palaikė B. Ropės siūlymą kaimo plėtros programoms skirti 96 712 mln. eurų. Tai reiškia – beveik 20 000 mln. eurų daugiau ES kaimo plėtrai.

Pritarta B. Ropės siūlymui didinti LEADER programai skirtą finansavimą iki 10 proc. visų kaimo plėtros krepšelio lėšų, nors Europos Komisija siūlo mažinti LEADER programai skirtą finansavimą nuo dabartinių 6 proc. iki 5 proc. LEADER programos principas atitinka regionų stiprinimo siekį, tad didesnis finansavimas jai būtų prasmingas.

Taip pat palaikymo komitete sulaukė ir B. Ropės teiktos pataisos, kurios vietos ben-

druomenių inicijuotų projektų valdymo finansines ir administracines išlaidas leistų pripažinti atitinkančiomis ES finansavimo reikalavimus. Tai reiškia galimybę kaimo bendruomenėms mokėti atlyginimą projektus administruojantiems bei finansus tvarkantiems asmenims. Iki šiol šias atsakingas, didžiulių laiko sąnaudų, o dažnai ir asmeninių lėšų (kuras, automobilio eksploatavimas, kanceliarinės priemonės ir kt.) reikalaujančias veiklas savanoriškai apsiimdavo atlikti bendruomenių pirmininkai ar kiti bendruomeninio judėjimo aktyvistai. „Esu tikras, kad atlygis už šį darbą skatins vietos bendruomenių veiklą“, – įsitikinęs B. Ropė.

ES KAIMO PLĖTRAI:
2021-2027 m. – **96 712 mln. Eur**
(t. y. 20 000 mln. Eur daugiau)

Lietuvos kaimo bendruomenių sąskrydyje, 2018 m.

B. Ropės knyga apie renovaciją, energijos taupymą ir žaliosios energetikos plėtros galimybes Lietuvoje, išleista 2015 m.

4 **Būdami racionalūs, esame tikrieji savo ateities šeimininkai.** B. Ropė kartu su EP Žaliųjų frakcija (Greens/EFA) aktyviai ragino Europos Komisiją imtis ambicingų veiksmų dėl „žaliųjų darbo vietų“ kūrimo Europoje. Anot B. Ropės, mūsų šaliai aktualiausia yra energijos importo mažinimas, o tai galima spręsti per žaliosios energetikos plėtrą, daugiabučių renovaciją ir kitas priemones. Tai užtikrintų nacionalinį saugumą ir žmonių pajamų didėjimą. Žalioji energetika turi tapti darbo vietų kūrimo ir emigracijos mažinimo varikliu.

Pasak B. Ropės, Lietuva nebeturi kopijuoti žaliųjų sprendimų ir laukti, kol jų įgyvendinimas pasiteisins kitose šalyje. Pats B. Ropė ne tik konsultavo Lietuvos savivaldybes dėl sėkmingos renovacijos, bet ir važinėjo po kitas šalis kaip lyderis/ekspertas, konsultuodamas energijos efektyvumo didinimo srityse.

„Ignalinoje sukaupta namų renovavimo patirtis tapo vertingu pavyzdžiu tiek tobulinant energetikos efektyvumo klausimams skirtą Europos Sąjungos teisę, tiek ir plėtojant ryšius su kitomis ES valstybėmis narėmis bei jų Žaliųjų partijomis. Būsto renovavimo klausimais itin daug dirbau su Bulgarijos žaliųjų (Zelenite) partija bei šia patirtimi besidominčiais vietos savivaldos atstovais. Bulgarijos kolegos daug dėmesio skyrė Lietuvoje sukauptai namų renovavimo patirčiai. Esu įsitikinęs, kad ir mūsų šalies verslas gali atrasti didelių galimybių beprasidedančiame Bulgarijos gyvenamojo būsto renovavimo procese“, – teigia B. Ropė.

5 **Palengvintas vaikų dienos centrų gyvenimas savivaldybėse.** Vaikų dienos centrai Lietuvos miestuose ir miesteliuose, kasdien tūkstančiams tėvų padedantys išspręsti galvos skausmą – kuo užimti vaikus dienos metu – metų metus buvo laikomi „ant trumpo pavadėlio“: kasmet dėl jų finansavimo Socialinės apsaugos ir darbo ministerija spręsdavo iš naujo, tuo metu pirmaisiais metų mėnesiais centrų darbuotojai būdavo paliekami be pinigų.

Sužinojęs apie šią situaciją, B. Ropė kreipėsi į socialinės apsaugos ir darbo ministrą Liną Kukuraitį ir Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininko pavaduotoją Tomą Tomiliną su pasiūlymais, kad vaikų dienos centrų ir kitų socialines paslaugas

teikiančių organizacijų finansavimas būtų tęstinis ir nenutrūkstamas, taip pat kad šioms organizacijoms nereikėtų kiekvienais metais prašyti finansavimo iš naujo, o jų veikla būtų finansuojama iš karto 3 metams.

„Paraiškų svarstymas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje prasideda tik nuo metų pradžios. Tokiu būdu atsakymo dėl paramos šioms organizacijoms tenka laukti iki vasario-kovo mėn. Visą šį laiką, kada vaikams reikia daugiausia pagalbos ir finansavimas yra labiausiai reikalingas, vaikų dienos centrai priversti nedirbti arba dirba tik savanoriškais pagrindais, be jokio atlygio“, – rašte pažymėjo europarlamentaras.

Reaguodama į šiuos pasiūlymus, ministerija nurodė, jog minėtoms organizacijoms padidino tiek finansavimą, tiek galimybes naudoti gautas lėšas ir pirmąjį metų ketvirtį. Taip pat numatoma rengti naują finansavimo tvarką, pagal kurią didesnis vaidmuo tektų savivaldybėms.

„Matydamas geranorišką ministerijos reakciją į mano užklausą, labai tikiuosi (ir prireikus, be abejo, dar priminsiu ministerijai), kad problema bus išspręsta ir dienos centrų gyvenimas palengvės. Žmonės, už labai kuklų atlyginimą dirbantys su mūsų vaikais, yra aukso verti. Neverskime jų dar ir dalį laiko dirbti nemokamai. Tai visiškas piktnaudžiavimas žmonių gerumu ir atsidavimu savo darbui – keista, kad jau ilgą laiką toleruotas. Džiaugiuosi, kad neabejingų piliečių dėka apie šią problemą sužinojome ir, tikėtina, ją pavyks bent iš dalies išspręsti,“ – teigia B. Ropė.

6 **Papildomi šimtai milijonų eurų Ignalinos atominės elektrinės (AE) uždarymui.** B. Ropės pastangomis, EP patvirtino galutinę savo poziciją, remiančią Lietuvą, o ne Europos Komisiją derybose dėl Ignalinos AE uždarymo programos finansavimo. „Džiaugiuosi, kad pavyko apginti mūsų šalies interesą, EP pritaria, kad Lietuva prisidėtų prie bendrų eksploatavimo nutraukimo darbų 14 proc. vietoj EK siūlomų 20 proc.“, – teigia B. Ropė.

Po kruopštaus darbo įtikinėjant kolegas, rengiant ataskaitą ir atremiant oponentų kritiką, B. Ropė pasiekė pergalę, įrodęs EP, kad nenukrypome nuo pažadų uždary-

TOMAS TOMILINAS,
Seimo narys:

B. Ropė išgelbėjo Lietuvą nuo milijardinių nuostolių, nes atsidūrė reikiamu laiku EP ir ten ne sėdėjo rankas sudėjęs, o veikė. Jo dėka po 2020 m. visi būsime turtingesni, nes ES nenurėžė Lietuvai skiriamos struktūrinių fondų paramos, o jau planavo nurėžti dėl buvusių valdžių nerūpestingumo. Tai tūkstančiai darbo vietų, investicijos į mūsų kelius ir kt. Priklausydamas pažangiausiai EP politinei grupei – „žaliesiems“ – jis su kolegomis atkakliai rūpinosi Lietuvos interesais. Ignalinos AE uždarymo fondas ir Bendroji žemės ūkio politika Lietuvoje sudaro ES investicijų liūto dalį. Būtent tais klausimais dirbo B. Ropė, ko iki tol praktiškai nedarė joks EP narys iš Lietuvos.

Balsavimas EP dėl Ignalinos AE uždarymo finansavimo, europarlamentarai B. Ropė ir R. Harms, 2019 m.

dami Ignalinos AE ir nusipelnėme gauti Europos žadėtą paramą darbams užbaigti. Nors EK siūlo Lietuvai skirti 552 mln. eurų sumą Ignalinos AE uždarymo finansavimui 2021-2027 m., EP nusprendė palaikyti Lietuvos poziciją, kuri ES prašo skirti 780 mln. eurų. O tai reiškia Lietuvai papildomus daugiau nei 220 mln. eurų.

„Lietuvai turi būti skiriama apie 220 milijonų eurų daugiau, nei siūlė EK. Be to, Lietuvos prisidėjimo dalis finansavime neturi būti didinama, kaip kad siūlo EK. ES pati turi apmokėti didžiąją dalį projekto – 86 proc. Tai sutaupo mums dar apie 50 milijonų. Tai pergalė, nes EP priėmė poziciją, labai palankią Lietuvai ir kritikuojančią EK pasiūlymą. Anksčiau EP buvo itin skeptiškas Ignalinos AE uždarymo programos atžvilgiu, reiškė abejones, kritiką“, – pabrėžia B. Ropė.

Dėl atmestino ankstesnių Lietuvos vyriausybių požiūrio į europinių pinigų „įsisavinimą“ Briuseliui buvo betrūkstanti kantrybė. Įmonė nuolat vėlavo atlikti darbus, leido pinigų daugiau, nei suplanuota, todėl Europos audito rūmai 2016 m. pasiūlė Lietuvai skiriamą finansavimą sumažinti. Tai reiškia, kad už didesnę dalį brangių uždarymo ir išmontavimo darbų būtų tekę mokėti iš mūsų visų kišenės. Sustabdyti šį sudėtingą technologinį procesą, jam prasidėjus, jau neįmanoma.

2018 m. pradžioje LVŽS suformuota vyriausybė pakeitė ankstesnį, teisėsaugos įtarimų dėl galbūt neskaidraus įmonės turto pardavimo sulaukusį IAE vadovą. Įmonės darbas pagerėjo. Pasinaudojęs šia situacija, kol dar buvo nevėlu, Lietuvos žmonių deleguotas EP narys B. Ropė ėmėsi taisyti apgadintą Lietuvos reputaciją Europos akyse – įrodė, kad situacija pasitaisė, ardymo ir kuro išėmimo darbai vyksta sklandžiai.

„Pavyko pasiekti beprecedentį EP palaikymą: iš 618 net 569 europarlamentarai balsavo už Lietuvai palankią poziciją dėl Ignalinos AE finansavimo programos. Tai rodo, kad pelnėme EP pasitikėjimą. O toks EP sprendimas didins ir Lietuvos pasitikėjimą Europos institucijomis“, – įsitikinęs B. Ropė.

REBECCA HARMS,
Vokietijos EP narė, branduolinės energetikos kritikė:

Kai 2015 m. su delegacija keliavome po Ignalinos kraštą, matėme, kad Lietuvai Europos Parlamente atstovauja unikalus žmogus. Sukūręs Lietuvos daugiabučių renovacijos modelį, jis tapo žaliosios politikos praktinio veikimo pavyzdžiu. Bronis Ropė deramai atstovauja savo šalies interesams, jo įžvalgų dėka mums tapo lengviau suprasti ne tik jūsų šalies, bet ir kitų centrinės Europos šalių poreikius ir lūkesčius. B. Ropė yra tas politikas, kurio pastangomis Europos Sąjungos politikoje atsiranda daugiau visiems taip reikalingo tarpusavio supratimo ir darnos.

IGNALINOS AE UŽDARYMUI:
2021-2027 m. – **780 mln. Eur**
(t. y. ~220 mln. Eur daugiau)

Lietuvos valdančiųjų atstovai Europos Parlamente „Žaliųjų" politinei grupei pristatė savo pozicijas aktualiais Lietuvai klausimais.
Iš kairės: Seimo narys D. Kepenis, EP narys B. Ropė, LVŽS frakcijos atstovė L. Mogenienė, Seimo narė V. Vingrienė, Seimo narys T. Tomilinas. 2018 m.

KAD VISI BŪTUME SVEIKESNI IR SAUGESNI

Saugus maistas, vartotojų teisių apsauga, kova su genetiškai modifikuotų produktų (GMO) lobistais, aplinkosauga ir tausojanti energetika

1 **Lietuviai gaus tą patį, ką ir visi europiečiai.** Europoje egzistuoja dvejopos produktų kokybės problema, kuomet skirtingose valstybėse produktas parduodamas toje pačioje arba labai panašioje pakuotėje, o produkto sudėtis arba kokybė skiriasi. Ir, deja, Lietuvos gyventojų nenaudai. B. Ropė kartu su kolegomis EP parengė rezoliuciją, kuria teigiama, jog nesąžiningai besielgiantys, pirkėjus klaidinantys gamintojai ir prekybininkai turi būti baudžiami. Tokia praktika įsigalios, jeigu Europos Sąjungoje įsiteisės atnaujintos nesąžiningos komercinės veiklos taisyklės. Šiai iniciatyvai Europos Parlamentas pritarė. Lietuvos vartotojai nėra antrarūšiai ir turi teisę į tokios pat kokybės prekes, kaip ir kiti Europos Sąjungos piliečiai.

„Lietuvos gyventojus visuomet raginu kuo dažniau rinktis vietinę lietuvišką produkciją. Tačiau visoje ES pardavinėjami vienodai supakuoti to paties prekės ženklo produktai turi būti vienodos kokybės, nesvarbu, kur jie gaminami. Jeigu to paties ženklo prekės kokybė ar sudėtis skiriasi, vartotojai turi būti aiškiai apie tai informuojami ir „vartotojų pageidavimais“ gamintojai neturėtų dangstyti blogesnės kokybės produkcijos. Jeigu skiriasi produkto sudėtis ir kokybė, turi aiškiai skirtis ir pakuotė“, – įsitikinęs B. Ropė.

2 **Sveikesnis maistas vaikams.** B. Ropė buvo paskirtas EP Žaliųjų frakcijos šešėliniu pranešėju dėl Vaisių, daržovių ir pieno tiekimo švietimo įstaigoms programos. Tokiu būdu jis tiesiogiai dalyvavo šio teisės akto kūrime.

„Didžiulėje ES žmonių atstovavimo „mašinoje" – Europos Parlamente – verda tiek daug skirtingų interesų, įtakingų verslo lobistų, įvairių šalių, kultūrų, skirtingomis kalbomis kalbančių žmonių nuomonių… Kad šioje maišalynėje sugebėčiau susitarti su bendraminčiais, atremčiau oponentų priekaištus, įgyvendinčiau per rinkimų kampaniją duotus pažadus, turėjau išmokti kovoti pagal šios „mašinos" taisykles, įvaldyti eurobiurokratų žodyną, susigaudyti painiose procedūrose. Pavyzdžiui, būdamas europarlamentaras, kad galėtum tiesiogiai dalyvauti kokio nors europinio teisės akto kūrimo procese – ne tik pasisakyti per posėdį, bet ir įrašyti į tą dokumentą konkrečias mano rinkėjui reikalingas pastraipas – reikia tapti to teisės akto rengimo „pranešėju", pagrindiniu ar „šešėliniu" (tai reiškia papildomu). Per savo kadenciją būdamas šešėlinis pranešėjas parengiau 17 pranešimų, būdamas referentas (ar šešėlinis referentas) paruošiau dvidešimt šešis oficialius nuomonės dokumentus", – teigia B. Ropė.

Ar Jūsų vaikas ar anūkas darželyje ar pradinėje mokykloje taip pat gauna nemokamų vaisių, daržovių ar pieno? Ši programa, suteikianti daugeliui šalies moksleivių galimybę be vargo visada po ranka turėti sveikų, maistingų ir skanių maisto produktų, gavo adekvatų ES finansavimą ir Lietuvos mokyklose labai išsiplėtė būtent B. Ropės pastangų dėka. Tėvams ramiau – žino, kad vaikas mokykloje nebus alkanas.

B. Ropės pasiūlyta ir Europos Parlamento patvirtinta Vaisių, daržovių ir pieno programa davė tris pliusus: mažiau biurokratijos, sveikesni produktai ir galimybė gauti finansavimą edukacinėms programoms. Be to, pieno schema buvo praplėsta įtraukiant ne tik pieną, bet ir jo produktus.

Programa vienodai veikia visoje ES, taigi šešerių-dešimties metų lietuvių vaikai gauna ne mažiau sveiką ir kokybišką maistą, nei visos likusios Bendrijos vaikai. Tiesa, ne visose šalyse ši programa veikia taip sėkmingai, kaip Lietuvoje.

Šiai B. Ropės kuruotai Vaisių, daržovių ir pieno programai Europos Parlamentas pritarė beveik vienbalsiai. Būtent B. Ropės pastangų dėka pirmą kartą ES teisės aktuose įtvirtinta nuostata, draudžianti vaikams tiekti produktus, kurių sudėtyje yra skonio stipriklių ir dirbtinių dažiklių.

„Ne iškart viskas sekėsi sklandžiai įtvirtinant šią programą būtent tokią, kokios Lietuvos vaikams norėjau. Norėjau įtvirtinti, kad mokiniams tiektume ne bet kokį, ne pigiausią, ne būtinai gražiai supakuotą, bet svarbiausia – būtent šviežią, kokybišką, pageidautina vietos gamintojo pagamintą maistą. Pavyko įtikinti ir Europos Komisiją, ir Parlamentą, kad galvojant apie vaikų sveikatą tai yra būtinybė.

Labai nustebau pamatęs, jog europinėje teisėje iš esmės nėra nuostatų, ribojančių skonio stipriklių vartojimą. Pradžioje kai kurie mano kolegos manė, kad priklausomybę sukeliantis ir aukštą kraujospūdį skatinantis mononatrio glutamatas, kitaip žinomas kaip E621, yra tiesiog konservavimui naudojama druska. Labai džiaugiuosi, kad man pavyko įtikinti, jog tai netiesa, ir jog maisto produktuose svarbu riboti ne vien cukraus kiekį“, – sakė B. Ropė.

Programoje atsirado galimybė iki 15 proc. programos lėšų skirti vadinamosioms švietimo priemonėms – mokinių vizitams į ūkius, gamyklas ar priedams pedagogams.

Naujosios schemos biudžetas sieks 250 mln. eurų, iš kurių 100 mln. eurų bus skirta remti pieno ir jo produktų, o 150 mln. eurų – vaisių ir daržovių bei mažai perdirbtų jų gaminių tiekimui mokykloms. Lietuvoje kelis kartus per savaitę šių produktų gauna apie 220 tūkst. vaikų. Numatoma, jog Lietuvai kasmet teks apie 6 mln. eurų paramos.

3 **Tarptautinės prekybos sutartys – ES piliečių naudai.** B. Ropė Europos Parlamente kartu su Žaliųjų frakcija nepalaikė lobistų peršamų laisvos tarptautinės prekybos sutarčių tarp ES ir JAV bei Kanados, kurios būtų padėjusios į Europos, taigi ir į Lietuvos rinką pakliūti genetiškai modifikuotiems organizmams (GMO) bei kitokioms nesveiko, nesaugaus maisto rūšims.

Teko įtikinėti Europos Parlamentą, kad priklausomybę sukeliantis ir aukštą kraujospūdį skatinantis mononatrio glutamatas – E621 – nėra tiesiog konservavimui naudojama druska.

B. Ropė

Mugėje su Lietuvos daržovių augintojų asociacijos direktore Zofija Cironkiene, 2016 m.

„Laisva prekyba tikrai nėra iš principo blogas dalykas, ypač su strateginiais transatlantiniais ES partneriais – amerikiečiais, kanadiečiais. Kuo daugiau prekybos, tuo daugiau pasirinkimo turi vartotojas. Bet matydamas, kaip šios sutartys žlugdo dešimtmečiais Europoje kurtus, gerokai aukštesnius nei visame likusiame pasaulyje maisto kokybės ir saugos standartus, aš negaliu pritarti tokioms sutarčių nuostatoms. Akivaizdu, kad iš šių nuostatų išloštų ne vartotojas, kuris dažnai skuba, taupo ir neturi laiko skaityti produktų sudėties – taigi paskui sumoka dešimteriopai brangiau, kai pajaučia pragaištingus padarinius sveikatai. Išloštų nesveiką produkciją tiekiantys gamintojai, kurie, taupydami mūsų sveikatos ir gerovės sąskaita, lengvai nukonkuruotų sveikesnį, kokybiškesnį maistą siūlančius ūkininkus," – pabrėžia B. Ropė.

Europos Parlamentui įteiktą peticiją prieš Transatlantinę prekybos ir investicijų sutartį (TTIP) pasirašė rekordinis skaičius – 1,1 milijono ES piliečių. Džiugu, kad susivienijusių paprastų Europos piliečių balsas nusvėrė skaitlingą gerai apmokamų lobistų armiją ir europarlamentarams nekilo ranka patvirtinti šio daug aistrų sukėlusio dokumento.

Nepaisant Europos Komisijos valdininkų ir daugelio už sutartį pasisakančių politikų įtikinėjimų, kad Europos maisto saugos standartai šiomis sutartimis esą nebūtų mažinami, autoritetingos mokslinės ir pilietinės visuomenės organizacijos „Corporate Europe Observatory", JAV Žemės ūkio ir prekybos politikos institutas ir kt., atskleidžiančios lobistų įtaką politikų priimamiems sprendimams, yra įrodžiusios ką kita: verslo lobistai, telekomunikacijų, automobilių pramonės, chemikalų, finansų valdymo ir farmacijos bendrovės metė didžiules pajėgas būtent tam, kad sunaikintų jiems „verslą daryti trukdančius" ribojimus. Rytų Europos bendrovės šiuose lobizmo procesuose beveik nedalyvavo.

Įvardydami konkrečių bendrovių pavadinimus, tyrinėtojai taip pat atskleidė, kad 30 proc. visų lobistų kontaktų su politikais įvyksta jų viešai neskelbiant. 96 proc. visų kontaktų dėl TTIP surengta su verslo lobistais, atstovaujančiais privačiam interesui pasipelnyti, ir tik 4 proc. – su viešajam interesui atstovaujančiomis pilietinės visuomenės organizacijomis, aplinkosaugininkais ir profsąjungomis.

4 **Kad ant mūsų stalų nebūtų GMO.** B. Ropė kartu su Žaliųjų frakcija įtikino Europos Parlamentą atmesti Europos Komisijos siūlymą dėl valstybių narių galimybės apriboti ar uždrausti genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų naudojimą savo teritorijose, kuris buvo neišbaigtas ir galėjo atnešti daugiau žalos nei naudos. EP Žaliųjų frakcija taip pat pasiekė, kad Komisijos pasiūlymas ne tik būtų atmestas, tačiau ir atsirastų įpareigojimas Komisijai parengti naują dokumentą.

TURIME ŽINOTI

- Pagrindinis GMO pavojus yra jų užterštumas pesticidais, kuriems GMO yra atsparūs (todėl juos galima gausiau apdoroti pesticidais). Populiariausio pesticido glifosato koncentracija genetiškai modifikuotoje sojoje yra 10-20 mg/kg. Vėliau glifosatas patenka į sojos pašarais šeriamus gyvūnus, o per gyvulinius produktus (pieną, kiaušinius, mėsą, žuvį) – į žmogaus organizmą.
- Europos Parlamento Žaliųjų frakcijos nariai, tarp jų ir B. Ropė, išsityrė – buvo nustatyta, kad B. Ropės kūne glifosato dozė jau 10 kartų viršija leistiną normą geriamajame vandenyje. Lietuvis parlamentaras kol kas santykinai mažiau užterštas – kai kurie kolegos vakariečiai glifosato organizme turi jau daugiau nei 30 kartų per daug.
- Ūkininkai dėl to niekuo dėti – jie naudoja Europos Sąjungoje aprobuotas, leistinas augalų apsaugos priemones, siekdami išlikti konkurencingi bendroje rinkoje. Tačiau ES vartotojų prioritetas rodo, kad laikas investuoti į naujus, nekenksmingus produktus, kurie leistų ūkininkams efektyviai gaminti produkciją ir būtų tikrai visiškai saugūs. Negalima staiga palikti žemės ūkio be alternatyvos jų naudojamoms augalų apsaugos priemonėms, tačiau saugos ir sveikatos aspektai taip pat be galo svarbūs ir juos reikia spręsti ES lygmenyje.

„Nors Komisija teigė, kad nori įteisinti pasirinkimo galimybę valstybėms narėms, iš tiesų buvo elgiamasi priešingai. Pirmiausia, siekta apsunkinti pačią GMO atsisakymo procedūrą. Neoficialiai ne tik teisininkai, bet ir Komisijos atstovai negalėjo aiškiai įvardinti, kokiais motyvais remdamasi, valstybė narė galėtų be teisinių pasekmių uždrausti savo teritorijoje GMO produktus, priėmus EK siūlomą Reglamentą“, – teigia europarlamentaras.

B. Ropė perprato Europos Komisijos siekius šiomis Reglamento pataisomis valstybėms narėms palengvinti importo leidimų išdavimą naujiems GMO, prisidengiant tariama apsisprendimo laisve, ko kitais būdais iki šiol nepavyko padaryti. Net jei atskiroms šalims narėms pavyktų uždrausti naudoti genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus, būtų neįmanoma sukontroliuoti, kaip šių draudimų laikomasi. ES žemės ūkio sektoriuje nebėra sienų kontrolės, todėl neįmanoma užtikrinti, kad genetiškai modifikuoti pašarai nepateks iš šalies, kuri juos leidžia naudoti, į šalį, kuri juos draudžia. Taigi B. Ropei kartu su Žaliųjų frakcija pavyko atsispirti nevaržomai pavojingų genetiškai modifikuotų medžiagų plėtrai.

5 **Europai – mažiau vienkartinio plastiko.** B. Ropei teko svarbus vaidmuo stumiant į priekį pasaulį nuodijančio plastiko atsikratymą. Didžiule balsų persvara Žemės ūkio ir kaimo plėtros komitetas Europos Parlamente patvirtino lietuvio rengtą komiteto nuomonę dėl vienkartinių plastikinių gaminių poveikio aplinkai mažinimo. 37 parlamentarai balsavo už, 3 – prieš ir 3 susilaikė. Iš 26 B. Ropės pateiktų pataisų 25 buvo siūlomos viso Komiteto vardu.

Ką pasiekėme? Apgynėme Europos Komisijos ambicingą ir pažangią direktyvą, kurios siekis – riboti vienkartinio plastiko daromą žalą aplinkai. Neleidome didžiųjų Europos šalių plastiko gamintojų lobistams pakeisti nuomonės kryptį – direktyva turėtų būti nukreipta į visą vienkartinį plastiką be išimčių ir išlygų. Kitas svarbus laimėjimas: plastiko daromą taršą Komitetas siūlo fiksuoti ne tik jūroje, bet ir dirvožemyje.

Ši problema nėra kažkas tolimo ir mums neaktualaus. Yra didelė tikimybė, kad šian-

dien prekybos centre mūsų nusipirktas plastiko maišelis ar išmesta plastikinė maisto pakuotė po kažkiek laiko su vėju, upeliais ir upėmis atsidurs jūroje. Rūšiavimas iš dalies padeda spręsti šią problemą, bet tik iš dalies, nes ne visos pakuotės tinkamos perdirbti, ne visi žmonės rūšiuoja, perdirbimas turi sunkiai išsprendžiamų technologinių trūkumų.

Nusigyvenome iki to, kad vandenynuose plaukioja ištisos plastikinių pakuočių salos. Gyvendami savo įprastą gyvenimą, mes jų nematome. Mes nematome ir mums neskauda dėl milijonų žuvų, paukščių ir gyvūnų, praryjančių vandenyje plaukiojantį šlamštą ir kančiose mirštančių. Bet kai mes patys nusiperkame parduotuvėje lašišos ar kitos žuvies, kurios mėsoje pilna plika akimi net nepastebimo mikroplastiko – tai darosi jau ne tik tos lašišos, bet ir mūsų pačių problema. Žemės planetoje susikaupęs plastikas skverbiasi į maistą, kurį valgome, į dantų pastą, kurios kažkiek praryjame, į dirvožemį, kuriame auginamas mūsų derlius, ar į pašarus, kuriais šeriame savo galvijus. Problema darosi nebekontroliuojama. Žinant, koks toksiškas darosi mūsų gyvenamas pasaulis, nebestebina dažnėjančios onkologinės ligos ir apskritai prastėjanti vaikų sveikata. Šią problemą sunkiai bepadeda išspręsti net naujausi medicinos pasiekimai.

Šios bėdos neišspręsi per trumpą laiką, bet šioje EP kadencijoje pradėta tai daryti. Pasiūlyta įtvirtinti privalomą teisės normą, kad iki 2030 metų į aplinką išmetamo plastiko apimtis būtų sumažinta 80 proc. Susitarti dėl šio siūlymo nepavyko, sutarta sumažinti „ženkliai“, nenurodant procentų. Tai pasiekti bus sunku, reikės daug radikalių, kartais nepopuliarių priemonių. Bus įpareigojimas gaminti butelius, nuo kurių būtų neįmanoma atskirti kamštį – nes daug problemų sukelia būtent kamšteliai, kurie dažnai išmetami, kartu su buteliu negrąžinami. Bus ribojamas nemokamų plastikinių maišelių išdavimas parduotuvėse. Bus draudžiami kai kurie plastikiniai gaminiai, be kurių galima apsieiti – plastikiniai ausų krapštukai, šiaudeliai, balionų laikikliai ir pan.

Yra puikių pasiūlymų, taip pat ir Lietuvoje, kaip verslas gali prisitaikyti prie šių naujų realijų. Yra verslininkų, jau dabar pasirengusių gaminti vienkartinius indus iš

LAURA POVILAITYTĖ,
moksleivė (Gražiškių gimnazija):

Esu viena iš gerbiamo europarlamentaro B. Ropės organizuotų kūrybinių konkursų Europos Sąjungos tematika laureatė, kuri turėjo dvi nepakartojamas galimybes apsilankyti pačiame Europos Parlamente bei pažinti ES šalių kultūros įvairovę, ne tik mintimis, bet ir realybėje nukeliauti į svajonių šalis, aplankyti žymiausius jų objektus, žavėtis architektūra.

Tiek dalyvaudama šio europarlamentaro renginiuose, tiek susitikusi jį EP Strasbūre, aš jaučiausi svarbi, galėjau įsitikinti, jog mumis, jaunąja karta, B. Ropė rūpinasi ir domisi, išgirsta siūlomas idėjas ir stengiasi jas įgyvendinti, padeda formuoti

teisingą nuomonę apie Europos Parlamento veikimą ir jo svarbą.

Nepamiršiu akimirkų, kai drauge su europarlamentaru liepos 6 d. vykome prie lietuviško ąžuoliuko Strasbūre, giedojome himną, ir jo ištartų žodžių, jog būtent mes kuriame ateities Europą.

Su B. Ropės organizuoto konkurso moksleiviams „Kuriu ateities Europą“ viena iš laimėtojų Briuselyje, 2017 m.

perdirbtos medienos, o ne iš plastiko. Tai galėtų būti puikus postūmis lietuviškam verslui ir didžiulė pagalba gamtai. O padėdami gamtai, padedame patys sau.

Po B. Ropės su kolegomis įdėto darbo, kurį patvirtino ir kaip savo poziciją priėmė Europos Parlamentas, dabar vyksta derybos kitose ES institucijose, kad ši pozicija būtų įgyvendinta. Atsiradus privalomam reglamentavimui, bus mažinamas plastiko išmetimas, atsiras dantų pasta be mikroplastiko, mažiau plastmasės bus sąvartynuose, konteineriuose, daugiau jos bus perdirbama ir gaminama iš vietinės žaliavos. Sumažėjus plastiko maiste, gamtoje, miškuose, stovyklavietėse, pasieksime geresnę gyvenimo kokybę ir sveikatos būklę sau ir savo vaikams.

6 **Nebebus sezoniškai kaitaliojamas laikas.** B. Ropė buvo vienas pirmųjų, raginusių atsisakyti laiko kaitaliojimo. Besikeičiantis laikas sukelia sveikatos problemų apie 20 proc. europiečių, kurie patiria virškinimo sutrikimų, migreną, depresiją. Pasikeitus laikui žmonės būna labiau pavargę, nes miega valandą trumpiau. Tai kelia didelę grėsmę saugumui. Transporto tvarkaraščius reikia keisti. Traukiniai turi stovėti valandą laiko naktį, kad būtų galima pakeisti jų tvarkaraščius. Tokia yra tikrovė. Reikia keisti darbuotojų darbo laiką, nutrūksta logistikos ir transporto procesai. Skaičiuojama, kad nustojus kaitalioti laiką, Europa galėtų sutaupyti apie 131 milijardą eurų kasmet.

„Nemanau, kad nors vienam ūkininkui pavyko paaiškinti karvėms, kodėl jos turėtų būti melžiamos viena valanda anksčiau ar vėliau. Žemės ūkio sektoriuje dirbantiems žmonėms laiko persukimo poveikis yra neigiamas, nes jie yra priklausomi nuo dviejų laiko režimų: vienas yra biologinis gyvulių laikas, kurio keisti negalime, antras – visuomeninis laikas, prie kurio ūkininkai turi taikytis vesdami vaikus į mokyklą, važiuodami į turgų, laukdami pieno supirkėjo pienovežio ar tvarkydami kitus reikalus“.

Prispausta vieningos EP pozicijos bei apklausos duomenų, kurie rodo, kad net 80 proc. europiečių pasisako už tai, kad laiko sukiojimas būtų nutrauktas, Europos Komisija praeitą rudenį pritarė pasiūlymui nutraukti laiko sukiojimą. Galutinis sprendimas dar nėra priimtas, bet panašu, kad laiko sukiojimo artimiausiu laiku bus atsisakyta.

7 **Kad nekiltų pavojus dėl Astravo atominės elektrinės.** Lietuvos žmonių sveikatai, gyvybei, galbūt net ir pačios Lietuvos egzistavimui šiuo metu kyla didelis pavojus – tai 50 km nuo Vilniaus (20 km nuo Lietuvos, t. y. – ir ES sienos), prie Astravo miesto Rusijos „Rosatom“ korporacijos statoma Baltarusijos atominė elektrinė. B. Ropė – vienas nedaugelio Lietuvos politikų, kuris užuot panikavęs ir tuščiai politikavęs, ėmėsi praktinių veiksmų Briuselyje, kurie gali padėti užkirsti kelią šiai nesaugiai jėgainei apskritai pradėti veikti, o jeigu tai nepavyks – paskatinti statytojus daugiau investuoti į jos saugumą.

Lietuvos europarlamentaras veikė per EP Žaliųjų grupę, vienareikšmiškai nepritariančią atominei energetikai kaip pernelyg rizikingam, o mūsų laikais – dar ir per brangiam, nebepasiteisinančiam būdui gauti elektros energijos, taip pat per Parlamento Energetikos komitetą. 2018 metais komitetas patvirtino poziciją dėl elektros vidaus rinkos direktyvos pakeitimų, kuriuose pirmąkart įtvirtinta nuostata dėl elektros iš trečiųjų šalių patekimo į ES vidaus rinką.

Tai rimtas žingsnis atrišant rankas ES šalims nesutikti, kad į jų rinką patektų nesilaikant Europos standartų pagaminta elektra iš kitų šalių. Mums tai reikštų, kad Baltarusija negalės primesti savo pagamintos elektros nei mums, nei kitoms ES šalims, jeigu statoma Astravo atominė bus laikoma nesaugia. Taigi Baltarusijai ir „Rosatomui“ liks du variantai – arba atsisakyti atominės elektrinės, arba rimtai pasirūpinti, kad ji atitiktų visus pačius griežčiausius ES standartus saugos ir aplinkosaugos srityje. Jeigu ES elektros nepirks, patiems baltarusiams tiek daug elektros nereikia, jie jos neturės, kur dėti.

Šiuo metu elektra iš kaimyninių ne ES šalių, tokių kaip Baltarusija, gali laisvai patekti į ES elektros vidaus rinką, nepriklausomai nuo to, jog gaminant ją taikomi kur kas žemesni nei ES aplinkosaugos ir branduolinės saugos standartai. Galutinis Elektros vidaus rinkos direktyvos tekstas bus patvirtintas po derybų tarp EP ir ES Tarybos, kurios prasidės EP patvirtinus energetikos komiteto poziciją.

2019 m. pradžioje Ženevoje vyko neeilinis Espoo (Jungtinių Tautų Poveikio aplinkai įvertinimo tarpvalstybiniame kontekste konvencija) konvencijos šalių susitiki-

mas, kuriame svarstyta ataskaita dėl Astravo atominės elektrinės. Pirš susitikimą Ženevoje B. Ropė išplatino kvietimą Europos Komisijos pirmininkui J. K. Junkeriui ir aplinkos bei energetikos komisarams paraginti ES palaikyti ekspertų išvadas. 30-ies balsų persvara pritarta Espoo ataskaitai apie Astravo atominę elektrinę. Joje rašoma, kad Baltarusija pažeidė Espoo konvencijos tris straipsnius.

Kodėl tai yra reikšminga? Pirmiausia, tai yra reputacijos klausimas Baltarusijai kaip šaliai, kuri nesivadovauja tarptautiniais susitarimais, kuriuos yra pati pasirašiusi ir ratifikavusi. Antra, tų šalių ir įmonių reputacijos klausimas tarptautiniu mastu, kurios padeda įgyvendinti projektą. Jos taip pat prisideda prie paties pažeidimo.

B. Ropės pakviesta ES institucijose kritikuojančių Astravo atominės elektrinės statybas „žaliųjų" europarlamentarų delegacija uždaromoje Ignalinos atominėje elektrinėje, Visaginas, 2015 m.

BAIGIAMASIS ŽODIS

Brangus skaitytojau!

Šioje Ataskaitoje su komanda pasistengėme išdėstyti svarbiausius (tikrai ne visus) per praėjusius nepilnus 5 metus nuveiktus mano darbus Europos Parlamente. Juos nuveikti man padėjote Jūs – ne tik balsuodami už mane EP rinkimuose, bet ir nuolat į mane besikreipdami, rašydami, ateidami pokalbiui su savo rūpesčiais ir siūlymais. Ačiū už palaikymą, kritiką ir domėjimąsi! Didžiosios dalies šių darbų nebūtų pavykę nuveikti be Jūsų pagalbos, tad ir Ataskaitoje išvardinti pasiekimai priklauso mums visiems.

Pabaigai norėtųsi pasakyti, kad Europos Parlamentas – tai ne tik sunkūs, lėti, dažnai kompromisiniai ir labai ilgai, kruopščiai išdiskutuojami sprendimai.

Taip, dažniausiai šis darbas tikrai yra rimtas, neretai sunkus ir varginantis. Dažnas Europos Parlamento plenarinis posėdis Strasbūre trunka iki vėlyvo vakaro – posėdžiaujame tiek, kiek reikia, kad rastume subalansuotą ir optimalų sprendimą mūsų žemynui.

Bet Europa – tai ne tik rimtos institucijos ir praktiniai darbai. Tai taip pat galimybės – įdomios, viliojančios, dažnai dar neatrastos. Džiaugiuosi, kad Lietuva prisijungė prie šios bendros kelionės kartu su dar 27 nepriklausomomis Europos valstybėmis. Kelionės, kurios tikslas – kurti gerovę kartu, o ne pavieniui. Jeigu abejojate, nuoširdžiai tikiuosi, kad ši Ataskaita šiek tiek labiau įtikino Jus, kad ES daro daug gerų dalykų, aktualių ir svarbių kiekvienam iš mūsų, Lietuvos gyventojų. Ir žemdirbiui iš Žemaitijos kaimo, ir senjorei iš nedidelio Aukštaitijos miesto, senam ir jaunam, labiau ar mažiau išsilavinusiam.

Nepriklausomą Lietuvą mes atkuriame jau beveik tris dešimtmečius. Šiemet švęsime 15 metų nuo tada, kai atkurta nepriklausoma Lietuva įsijungė dar ir į vieningos, draugiškos Europos kūrimą. Visa tai mes darome tam, kad mūsų vaikai ir anūkai gyventų taikiame, saugiame, laimės ir gerumo gausiame pasaulyje – bent kažkiek geresniame, nei tas, kuriame gyvename dabar. Mes labai tikimės, kad jie, kaip ir mes, liks lietuviai ir Lietuvos patriotai. Bet tuo pačiu jie gali būti ir europiečiai, pažinoti ne tik savo kraštą, bet ir plačius Europos horizontus.

Todėl šio leidinio pabaigoje kviečiu mūsų jaunąją kartą dalyvauti ES projekte, suteikiančiame kiekvienam 18-mečiui galimybę nemokamai apkeliauti Europą traukiniais. Artimiausia galimybė teikti paraiškas ir gauti tokį puikų šansą bus vėl paskelbta šių metų vasarą. Daugiau sužinoti apie šį Europos Parlamento inicijuotą projektą galima čia: ***https://europa.eu/youth/discovereu_lt.*** *Per pirmą paraiškų teikimo etapą 2018 m. birželį ir pakartotinai – lapkritį paraiškas pateikė 180 tūkst. jaunuolių, o apie 30 tūkst. jų gaus daugkartinius kelionės bilietus. Pagrindinė transporto priemonė bus traukinys, todėl netrūks progų pro vagono langą pasigėrėti begaline mūsų žemyno miestų ir peizažų įvairove. Kodėl nepasinaudojus šia proga pasidžiaugti judėjimo laisve, pamatyti, kokia įvairi yra Europa, kokia turtinga jos kultūra, susirasti naujų draugų ir geriau pažinti save?*

Na, o tuos skaitytojus, kuriems jau yra daugiau nei 18 metų, kaip ir tuos, kuriems pilnametystės dar reikės ilgiau palaukti, kviečiu toliau tęsti Lietuvos, kaip nepriklausomos, visų gerbiamos ir pripažintos, pilnateisės ir savimi pasitikinčios valstybės kelionę įsitvirtinant Europos ir pasaulio žemėlapiuose, įtvirtinant geresnę mūsų ir naujų mūsų šalies kartų ateitį!

Visada Jūsų ir su Jumis,
Europos Parlamento narys Bronis Ropė

”

Esu labai dėkingas savo esamų ir buvusių padėjėjų komandai. Tai darbštūs, visuomeniški, savo kraštą mylintys žmonės. Su jų pagalba galėjau būti toks pasiekiamas visos Lietuvos gyventojams.

RŪTA BIČIUVIENĖ

KRISTINA KIRSLIENĖ

ANDREJUS GAIDAMAVIČIUS

JOLANTA VAITIEKIENĖ

ARTŪRAS LAVRENOVAS

AGNĖ JANUŠEVSKA

AUDRIUS STANKEVIČIUS

DEIMANTĖ MALIKĖNAITĖ

KLAUDIJA JAGMINAITĖ

DMITRIJ KULIK

MILDA JOKŠAITĖ

JŪRATĖ ŽILINSKIENĖ

DAIVA PUPLAUSKIENĖ

ZITA VALIŪNIENĖ

VADIMAS VILEITA

JANINA MASLAUSKIENĖ

KRISTINA TOMILINA

Vilnius
+370 5 2077821
+370 674 51043
vilnius@rope.lt
Gedimino pr. 28/2 (506 kab.),
LT-01104 Vilnius
(Lietuvos kooperatyvų
sąjungos pastatas - V aukštas)

Kaunas
Lietuvoje
+370 673 81231
ruta@rope.lt
K. Donelaičio g. 2-103 kab.,
LT-44213 Kaunas
(Žemės ūkio rūmų pastatas -
I aukštas)

Alytus
+370 614 34912,
zita.valiuniene@gmail.com

Marijampolė
+370 671 13018
audriusbfg@gmail.com
Vytauto g. 27, Marijampolė

Telšiai
+370 610 09137
remdaiva@gmail.com

Tauragė
+370 677 64721
+370 601 23038
taurage@rope2014.lt

Ignalina
+370 68754250
siaudinis.henrikas@gmail.com

Panevėžys
+370 674 61982
panevezys@rope.lt
Vasario 16-osios g. 27-126 kab.
Panevėžys

Klaipėda
+37067451078
klaipeda@rope2014.lt

www.rope.lt

ŽALIEJI/ELA
Europos Parlamente